

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 328/09-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. A., Ž., zastúpenej advokátom JUDr. D. K., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 45/09 z 18. júna 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. A. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. augusta 2009 doručená sťažnosť M. A., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 45/09 z 18. júna 2009.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou podanou 25. augusta 2005 Okresnému súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“; sťažovateľka v sťažnosti nesprávne uvádza Okresný súd Žiar nad Hronom, pozn.) sa sťažovateľka v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 50/06 domáhala od žalovaného zaplatať škody s príslušenstvom, ktorá jej mala byť spôsobená tým, že žalovaný ako právny zástupca splnomocnený sťažovateľkou v inom súdnom konaní v rozpore s ňou udeleným splnomocnením podal iba žalobu o neplatné okamžité skončenie pracovného pomeru, avšak nepodal aj žalobu o neplatné skončenie pracovného pomeru výpoveďou. Okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 50/60-120 zo 14. septembra 2007 žalobu sťažovateľky zamietol. Následne Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom č. k. 17 Co 83/08-170 zo 16. apríla 2008 rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti uvedeným rozsudkom okresného súdu a krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo najvyšším súdom napadnutým uznesením sp. zn. 3 Cdo 45/09 z 18. júna 2009 odmietnuté ako neprípustné. Sťažovateľka v sťažnosti ako jediný argument jej nesúhlasu s napádaným uznesením najvyššieho súdu uviedla, že najvyšší súd ako súd dovolací neprehodnotil jej dovolacie dôvody spočívajúce v tvrdení, že tak okresný súd, ako ani krajský súd „nezodpovedne a vadne posúdili dôkazy“.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že:

„Sťažovateľka v spore, ako navrhovateľka domáhala sa dovolania, kde procesnú spôsobilosť dôvodila ustanovením § 241 ods. 2 pís. a, c OSP a to z nezodpovedného a vадného posúdenia predložených dôkazov a tým i vydania nesprávneho rozhodnutia. Dôvodnosti podaného dovolania domáhala sa i s odvolaním na porušenie jej základných práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie dané jej čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Ustanovenie § 241 ods. 2 pís. b a c OSP, okrem taxatívne stanovených dôvodov, pre podanie dovolania určené v § 237 OSP určuje, že dovolanie možno dôvodit' i poukazom na postihnutie konania inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo

ak rozhodnutie súdu vychádza zo zistenia, ktoré v podstatnej časti nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.

Napriek tejto skutočnosti sťažovateľkou uvedené dôvody v zmysle uvedeného ustanovenia, Najvyšší súd SR neprehodnotil a z procesného hľadiska dovolanie považoval za neprípustné a preto ho odmietol.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1) Najvyšší súd SR v Bratislave uznesením č. j. 3 Cdo - 45/2009, porušil základné práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

2.) Uznesenie Najvyššieho súdu SR sa ruší a vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť je založená na tvrdení sťažovateľky, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 45/09 z 18. júna 2009 bolo porušené jej základné právo a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že najvyšší súd nevyhodnotil jej dovolacie dôvody založené na tvrdení, že okresný súd ani krajský súd nesprávne vyhodnotili dôkazy.

Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc mu spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je, alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitráry) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Najvyšší súd napadnuté uznesenie odôvodnil takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Žalobkyňa dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Nejde o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval, teda ani nemohol vysloviť svoj právny názor, od ktorého by sa odvolací súd odchýlil (§ 238 ods. 2 O. s. p.). Dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd prípustnosť dovolania nevyslovil (§ 238 ods. 3 O. s. p.) Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 O. s. p. procesné prípustné.

Vzhľadom k zákonnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O. s. p.) prihliadnuť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka v danej veci namieta porušenie práva na spravodlivý súdny proces zaručeného jej ústavou a dohovorom, dôsledkom ktorého jej bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., a súdy vec nesprávne právne posúdili.

Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnený tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom, ide vtedy, ak súd v priebehu konania neumožnil účastníkovi vykonať práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom, a to najmä právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci (§ 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 118 ods. 1 a 4, § 123, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O. s. p.). Z obsahu spisu nevyplýva, že by dovolateľke bolo niektoré z týchto práv odňaté.

K tvrdeniu dovolateľky, že súdy nevykonali niektoré z navrhnutých dôkazov, resp. že nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania, dovolací súd uvádza, že o

vykonaní toho-ktorého dôkazu rozhoduje súd (§ 120 ods. 1 druhá veta O. s. p.). Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Ak aj súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá. Nesprávne hodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesné prípustné (§ 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p.).

Porušenie práva na spravodlivý súdny proces odôvodnila dovolateľka výhradne nesprávnym právnym posúdením veci prvostupňovým i odvolacím súdom. Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. ale dáva možnosť konať pred súdom do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením súd nemôže účastníkovi odňať možnosť konať pred súdom, lebo právnym posúdením sa mu neznemožňuje realizácia jeho procesných práv. Nesprávne právne posúdenie veci, ako aj tzv. iné procesné vady konania (ktorými dovolateľka prípustnosť dovolania tiež odôvodnila) sú síce relevantnými dovolacími dôvodmi, sami osebe však prípustnosť dovolania nezakladajú. Dovolací súd by sa nimi mohol zaoberať až vtedy, ak by dovolanie bolo procesné prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie nie je v prejednávanej veci procesne prípustné, preto ho v zmysle § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.“

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že pri podaní dovolania je nevyhnutné odlišovať na jednej strane posúdenie otázky prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku ako takého a na strane druhej otázku prípustnosti dôvodov dovolania. Procesnú prípustnosť dovolania ako takého skúma dovolací súd ako otázku primárnu a až v prípade, že dospeje k zisteniu, že dovolanie je po procesnej stránke prípustné, t. j. že smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto mimoriadnym opravným prostriedkom možno napadnúť, dovolací súd až sekundárne posudzuje prípustnosť dôvodov dovolania a následne aj ich opodstatnenosť. Inými slovami, v prípade, že dovolací súd zistí, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto mimoriadnym opravným poriadkom nemožno napadnúť, t. j. že

dovolanie nie je procesne prípustné, dovolací súd už neskúma prípustnosť a ani dôvodnosť dovolacích dôvodov.

Z citovaného rozhodnutia je zrejmé, že najvyšší súd zistil, že dovolanie sťažovateľky smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, pričom najvyšší súd posudzoval procesnú prípustnosť dovolania nielen z dôvodov uvedených v § 238 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ale aj z pohľadu všeobecných dôvodov zmätočnosti konania uvedených v § 237 OSP. Z hľadiska posúdenia týchto dôvodov procesnej prípustnosti dovolania sa rozhodnutiu najvyššieho súdu nedá vyčítať neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť či svojvoľnosť ním prijatých záverov. Keďže najvyšší súd zistil, že dovolanie sťažovateľky nie je prípustné, nebol už povinný v druhom rade skúmať prípustnosť a opodstatnenosť jej dovolacích dôvodov.

Vzhľadom na uvedené sa tvrdenie sťažovateľky o porušení ňou označených práv, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku toho, že najvyšší súd nevyhodnotil jej dovolacie dôvody, javí ako neopodstatnené, a teda nemajúce príčinnú súvislosť s právom na spravodlivé súdne konanie.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Uvedené závery boli podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec ústavný súd podotýka, že námietkami sťažovateľky, ktoré boli v podstate aj jej dovolacími námietkami proti rozhodnutiu krajského súdu, sa už ústavný súd zaoberal, pričom ich v rozhodnutí č. k. III. ÚS 327/08-8 zo 14. októbra 2008 vyhodnotil ako zjavne neopodstatnené.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), nepripadalo už do úvahy, aby ústavný súd o tejto časti sťažnosti rozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2009